

Економіка, організація і управління підприємствами, галузями, комплексами (промисловості, АПК і сільського господарства, будівництва, транспорту, зв'язку та інформатики, сфери послуг)

Налукова Н.І.

доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ПРИНЦИПИ ФІНАНСОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

В умовах ринкової економіки кожна управлінська діяльність, володіючи необхідним фінансовим підґрунтям, має можливості для прийняття керівниками таких фінансових рішень, котрі спрямовані на виконання поставлених завдань. У цьому контексті зростає необхідність у формулюванні науковообґрунтованих принципів управління фінансовими ресурсами установ, організацій, впровадження котрих сприятиме розв'язанню проблем, що стосуються ефективного управління фінансово-господарською діяльністю суб'єктів господарювання, не лише з позицій фінансового менеджменту, але й – фінансового адміністрування.

У своїх попередніх працях ми відзначали що фінансове адміністрування і менеджмент суб'єктів господарювання як вид управлінської діяльності передбачає прийняття фінансових рішень щодо управління формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективного функціонування суб'єктів господарювання, враховуючи як положення діючого нормативно-правового та інструктивного матеріалу, встановлені правила і процедури, так і принципи свободи економічного вибору. У сфері фінансового менеджменту установ, організацій вирішуються питання щодо їх фінансової стратегії, а у частині фінансового адміністрування – стосовно дотримання фінансової дисципліни та застосування заходів, необхідних для забезпеченості чітких та узгоджених дій фахівців в управлінні

формуванням та використанням фінансових ресурсів. Тому, метою даного дослідження є формулювання принципів управління, тобто, орієнтирів, правил, котрі з одного боку, визначають основні вимоги до структури і організації управління, а з другого – сприяють чіткій ідентифікації та правильному розумінню змісту двох управлінських систем – фінансового адміністрування та фінансового менеджменту суб'єктів господарювання.

Як загальні вимоги до побудови системи фінансового управління в установах, організаціях, принципи тісно пов'язані із специфікою, метою та завданнями діяльності вказаних суб'єктів господарювання. Враховуючи ці особливості виправданим є встановлення такого складу установ, організацій як структурних елементів економічної системи країни: установи та організації, що функціонують з метою отримання прибутку; установи та організації одержання прибутку для яких не є основною метою їх діяльності. Виходячи із сутності термінів фінансового адміністрування та фінансового адміністрування та цілей діяльності прибуткових і неприбуткових організацій, принципи фінансового адміністрування та фінансового менеджменту визначатимемо окремо.

Так, до основних принципів фінансового адміністрування суб'єктів господарювання відносимо такі:

- принцип правової впорядкованості та законності фінансового управління зумовлює необхідність встановлення чіткого у розумінні й послідовного у реалізації режиму повного виконання законів і нормативно-правових актів;
- принцип цілеспрямованості передбачає визначення конкретних цілей діяльності організаційних структур установ, організацій та узгодження цих цілей із мінімально необхідними фінансовими ресурсами;
- принцип плановості та системності керівництва установ, організацій забезпечує збалансованість діяльності усіх підрозділів, тобто це збалансоване планування усіх видів ресурсів з метою забезпечення їх фінансування, у контексті реалізації запланованих заходів;
- принцип комплексного характеру формування управлінських рішень керівниками установ, організацій;

- принцип централізації фінансових ресурсів у органах управління полягає у тому, що усі питання щодо управління фінансово-господарською діяльністю вирішуються керівниками відповідного рівня;
- в основі принципу адекватності – безперервний моніторинг та аналіз фінансових показників функціонування установ, організацій та їхніх структурних підрозділів;
- принцип цільової спрямованості передбачає орієнтацію безпосередньо на цілі та завдання, які на даний момент ставить керівництво установ, організацій;
- принцип матеріальної відповідальності установ, організацій перед іншими учасниками фінансових відносин (бюджетними, податковими органами, ДЦФ, бюджетом, банками, страховими компаніями).

До принципів фінансового менеджменту суб'єктів господарювання відносимо такі основні:

- принцип демократизму означає формування такої системи фінансового управління в установах і організаціях, яка б базувалася на демократичних засадах;
- принцип інтегрування із загальною системою управління господарюючого суб'єкта передбачає тісну взаємодію із виробничим менеджментом, інноваційним менеджментом, менеджментом персоналу, оскільки прийняте управлінське рішення у будь-якому структурному підрозділі установи, організації впливає на формування грошових потоків і кінцевий фінансовий результат;
- принцип стратегічної орієнтованості на практиці є випереджальним управлінням фінансово-господарською діяльністю установ, організацій, орієнтованим на стратегію довгострокового розвитку, досягнення стратегічної мети, забезпечення стабільного економічного розвитку у перспективі;
- принцип високого динамізму фінансового управління передбачає врахування змін факторів зовнішнього середовища, ресурсного потенціалу,

форм організації фінансової та виробничої діяльності, фінансового стану установи, організації;

- принцип варіативності підходів до розроблення окремих управлінських рішень полягає у прогнозуванні різних варіантів фінансового розвитку установи, організації, пошуку та обґрунтуванні альтернативних фінансових рішень;
- принцип диверсифікованості капіталовкладень можна розглядати у таких двох аспектах: як інвестування грошових коштів у різні цінні папери, інвестиційні проекти і як створення багатопрофільних установ, що займаються різними видами господарської діяльності.

Таким чином, визначені нами принципи фінансового адміністрування та менеджменту суб'єктів господарювання відображають ті суттєві характеристики, що відповідають за чітку ідентифікацію, правильне розуміння і функціонування фінансового адміністрування та фінансового менеджменту як цілісної управлінської системи, і, без яких вона не виконуватиме свого призначення.